Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto; Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta; HE 253/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseksi sekä työvoiman hyväksikäytön uhrin oikeusaseman parantamiseksi.

Poliisilla on tutkittavana useita tapauksia, johon liittyy ulkomaalaisen työvoiman hyväksikäyttöä, joko ihmiskaupparikoksina tai niitä lähellä olevina kiskonnantapaisena työsyrjintänä -rikoksina. Tilastollisesti poliisi onkin pystynyt paljastamaan enemmän työperäistä ihmiskauppaa kuin seksuaalisen hyväksikäyttöön liittyviä tapauksia.

Poliisihallitus on antanut ohjeen Ihmiskauppaan ja sen kaltaisiin rikoksiin puuttuminen sekä ihmiskaupan uhrien auttaminen (POL-2020-38265), jonka tarkoituksena on valtakunnallisesti yhtenäistää poliisin toimintaa tapausten paljastamisessa, esitutkinnassa sekä uhrien auttamisessa. Poliisia on ohjeistettu ohjaamaan uhrit matalalla kynnyksellä Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään ja poliisi tekee tiivistä yhteistyöstä auttamisjärjestelmän kanssa uhrien suojelemiseksi.

Poliisin tutkimien ihmiskauppa ja sen kaltaisten rikosten määrä on moninkertaistunut muutamassa vuodessa. Arvioiden mukaan poliisin tutkittavaksi päätyy kuitenkin vain murto-osa tapauksista. Näiden rikosten tutkimiseksi sekä varsinkin ns. pimeiden juttujen paljastamiseksi poliisi on perustanut vuoden alussa valtakunnallisen ihmiskapparikostutkintaryhmän ja keskusrikospoliisiin ihmiskauppatoiminnon sekä viime vuonna valtakunnallisen ihmiskauppatorjuntaverkoston. Tehostetuiden toimien kautta on odotettavissa, että näiden rikosten määrä tulee lisääntymään huomattavasti.

Kannanotto esitettyyn lainmuutokseen

Poliisilla on ollut tutkittavana tapauksia, jossa ihmiskaupan tai muun työvoiman hyväksikäytön uhri kieltäytyy avusta tai hakeutuu pois avun piiristä, kun käy ilmi, että tämän työ- ja Suomessa olo-oikeus on sidottu hyväksikäyttöä harjoittavaan tahoon, jolloin avunpiiriin hakeutuminen tarkoittaisi näiden oikeuksien menettämistä. Tämä hankaloittaa huomattavasti esitutkinnassa olevan tutkinnan onnistumista ja asian syytteeseen saattamista. Tietämättömyys työntekijän oikeuksista Suomessa on toki suurin syy ettei

uhri tuo näitä hyväksikäytön tapauksia viranomaisten tietoon, mutta sen lisäksi pidetään tätä työ- ja olo-oikeuden sidonnaisuutta työnantajaan esteenä ilmituloon.

Ulkomaalaislakiin ehdotetut lisäykset ja muutokset tulevat vahvistamaan työvoiman hyväksikäytön uhriksi joutuneen asemaa samalla kun ne edistävät työvoiman hyväksikäytön ilmituloa, ehkäisevät osaltaan työvoiman hyväksikäyttöä ja edesauttavat poliisin esitutkintaa. Ehdotetut säädökset ja säädös muutokset ovat rakenteiltaan selkeitä sekä perusteluiltaan kestäviä eivätkä ne aiheuta poliisille lisäresursoinnin tarvetta.

Poliisitarkastaja Måns Enqvist

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.

Jakelu Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta